

SONDERLICH

EN ZONEN

(8+)

Lesmap 2de - 3de graad lager

Van en met: Elke De Meester (live muziek), Laurian Callebaut (spel),
Joost Van den Branden (spel)

Poppen: Patrick Maillard

Spelbegeleiding: Hans Van Cauwenberghe

Beste leerkracht,

In deze lesmap vindt u heel wat materiaal rond Theater Tieret en de voorstelling 'SONDERLICH en Zonen'.

Goed om weten vooraf ...

*Op zich is het niet nodig om deze voorstelling op voorhand te bespreken in klasverband. We houden ervan ons publiek (aangenaam) te **verrassen**. Wel is het mogelijk en vooral zinvol met jongere leerlingen (2de graad lager onderwijs) de thematiek en het concept even toe te lichten. Ook het **inleidend tekstje** (zie p. 4) mag/kan gerust meegegeven worden op voorhand.

*Theater Tieret brengt **figurentheater** in een mix van live-acteurs en poppen; voor vele leerlingen is dit misschien een nieuw gegeven. Hen er even op voorhand over vertellen, maakt het ongetwijfeld makkelijker ...

*Voor leerlingen die nog niet vaak naar theater gingen, is het ongetwijfeld nuttig nog even de vaste '**theatercodes**' te overlopen: kijken, luisteren en genieten. Net zoals u, in de klas, hebben wij graag een publiek dat 'open' staat voor iets nieuws, met het respect om naar iemand te luisteren. Dit is niet steeds evident in tijden waarin kinderen opgroeien temidden TV- en theatershows waarin ze net "eens heel luid moeten mee roepen" of meeklappen bij elke streep muziek. Toch zijn we ervan overtuigd dat kinderen en jongeren nog steeds een uurlang zwijgend kunnen genieten van een voorstelling; met een beetje hulp van u lukt het ons vast hen vanaf de eerste minuut te boeien.

*Theater Tieret brengt theater, met vaak '**gelaagde**' teksten, d.w.z. dat jongere leerlingen tekstueel misschien niet alles vatten, maar door de context zijn ze ongetwijfeld toch in staat het verhaal steeds te volgen. Jonge kinderen halen, zo ondervonden we, immers vaak veel meer uit het visuele aspect van een voorstelling dan volwassenen.

Hopelijk beleven jullie, samen met de leerlingen, veel plezier aan de voorstelling én de verschillende activiteiten en laten ze jullie nog lang van 'SONDERLICH en zonen' nagenieten. Heb je verder nog vragen, suggesties of wil je meer over Theater Tieret te weten komen, dan kan je steeds terecht op:

www.tieret.be of op info@tieret.be

We zouden het erg leuk vinden om nadien, wanneer jullie de voorstelling met de leerlingen verwerkt hebben, enkele reacties te horen. Stuur ze ons gerust per mail door! Alvast heel erg bedankt en geniet ervan!!

TIERET - WASDA

Theater Tieret werd in 2002 opgericht, maar groeide in korte tijd uit tot één van de revelaties in het Vlaamse figumentheaterlandschap. De voorbije seizoenen slaagden we erin met producties zoals 'Dwarf', 'Vos en haas', 'Raspoetin', 'Rimpelwals', 'Labyrint', 'Meneer Linh' ... meer dan 3000 x door de Vlaamse cultuurcentra geprogrammeerd te worden. Ook in de Nederlandse theaterhuizen krijgen we stilaan voet aan de grond.

Theater Tieret staat voor vormelijk én inhoudelijk suggestief, krachtig theater met een humoristische, speelse toets. Toch kiezen we vaak voor niet zo voor de hand liggende onderwerpen of conceptuele keuzes die we aantrekkelijk en toegankelijk trachten te vertalen naar ons doelpubliek.

Hierbij willen we een zo breed mogelijk publiek proberen boeien en prikkelen, zonder ons te bedienen van algemeenheden of open deuren. We hoeden ons voor populistische, voorgekauwde toegevingen, waarbij kinderen/jongeren als doelpubliek al te vaak worden onderschat, gepamperd en betutteld. Kortom: we kiezen voor theater dat moet beklijven, soms mag jeuken en vooral even mag blijven nazinderen.

Tieret heeft van bij de oprichting resoluut gekozen voor **figumentheater** in een mengvorm van acteurs, poppen/figuren/objecten en vaak live muziek. Deze mengvorm levert een boeiend spanningsveld op, waarbij de verschillende actoren elk door hun eigenheid een meerwaarde geven aan het conceptueel eindpunt. Tieret experimenteert vooral graag met de eigenheid van poppen; we tasten nog voortdurend de grenzen af van wat al dan niet kan ontstaan aan chemie tussen mens en stof of latex, tussen acteur en pop. Nog steeds verbazen we onszelf én ons publiek over de kracht van een figuur, de kracht van de 'ver-beelding'.

Wat je ziet als je de ogen sluit, bestaat echt ... een ogenblik lang.

HET VERHAAL

Hier is 't begonnen, meer dan 100 jaren terug. Hierbinnen, op dit eigenste plekske, onder uw voeten. Doe de deur dicht en zet uw oren open want we gaan 't u vertellen, precies zoals 't gebeurd is.

'Sonderlich' noemden ze hem, met de 's' van scheert-u-weg, stank-voor-dank en suikerbrood-op-sjabbat. 'Sonderlich', zo noemden ze hem, ons vader. Maar gene paniek, dat klinkt ingewikkelder dan het is, juist zoals 't leven zelf. Ge moet er gewoon uithalen wat er inzit, voor iemand anders ermee weg is.

Kruipt maar dicht tegen elkaar en warmt u aan zijn verhaal. Een verhaal van hier tot ginder en terug, vol zelf gepookt vuur en met de geur van ongedesemd koekebrood. Ge zult het niet geloven, net als iedereen voor u, en toch. Toch is 't precies zo gebeurd, erewoord, op het hoofd van 'Sonderlich', ons vader, en dat van ons, zijn zonen.

SONDERLICH EN ZONEN vertelt de fantastische familiegeschiedenis van een clan bohemiens, op zoek naar een eigen plek. Deze bijzondere voorstelling wordt gespeeld op 'bijzondere locaties', op een handgeknoopt muzikaal tapijt vol klezmer-balkan-muziek.

EEN BEETJE ACHTERGRONDGESCHIEDENIS

De titel van het stuk is "**SONDERLICH en zonen**", wat verwijst naar de naam van de familie die met een woonwagen van plek naar plek trekt. Het gezin Sonderlich is een familie zigeuners.

WAT ZIJN ZIGEUNERS?

Zigeuners (ook wel "Roma" & "Sinti" genoemd) zijn mensen die oorspronkelijk uit India en Iran komen. Ze trekken vaak rond. De meeste zigeuners wonen in Hongarije, Roemenië en de Balkanlanden, maar ze wonen ook in de rest van Europa, in Noord en Zuid-Amerika, het Midden-Oosten en India.

Veel zigeuners beschouwen het woord 'zigeuner' als een scheldwoord en worden liever 'Roma' of 'Sinti' genoemd. Roma betekent 'mensen' in het Romani (zigeunertaal) en de Sinti zijn een stam van de Roma die vooral in West-Europa leeft.

Zigeuners hebben van nature een vrolijke cultuur. Veel zang en dans, en veel samenzijn met familie en vrienden maakt deel uit van hun cultuur. Hun kleding is vaak kleurrijk en sierlijk, met name die van de meisjes en vrouwen. Veel sieraden dragen ze (gouden ringen, armbanden en kettingen) en jurken en rokjes. Glimmende oorbellen, kleurige hoofddoekjes en sjaaltjes. Hun haar is meestal zwart en hun haar donker.

Omdat Zigeuners in onze streken niet erg vaak trouwden met niet-Zigeuners (die niet veel van ze moesten hebben) trouwden ze vaak onderling. Daardoor hebben ze hun bijzondere namen, uiterlijk en cultuur kunnen behouden. Ze zijn gedeeltelijk een *nomadisch* volk wat wil zeggen dat ze rondtrekken van plaats naar plaats.

DE PERSONAGES

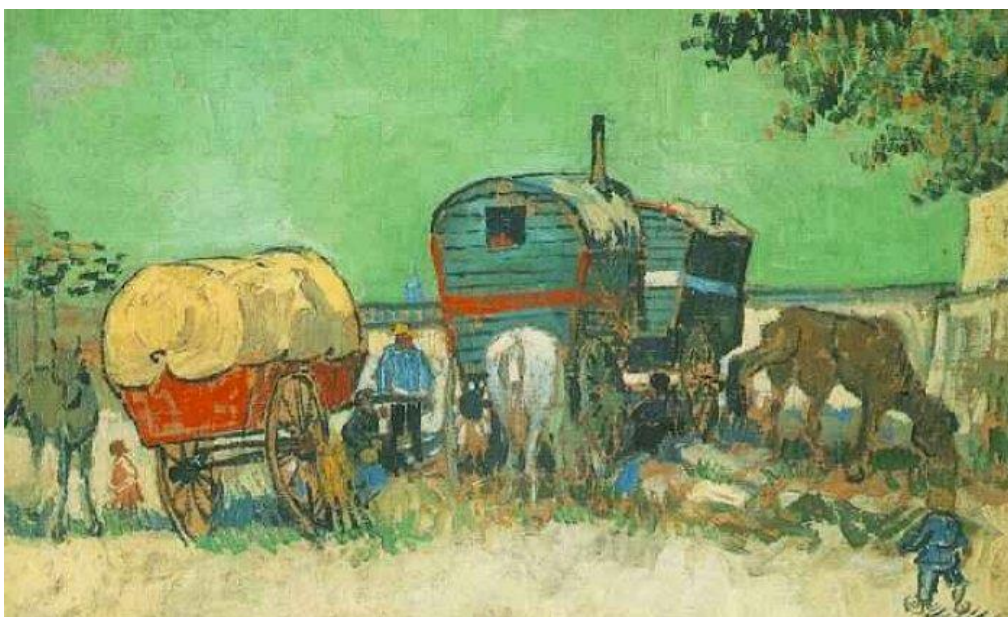
Sonderlich en Zonen is een familie traditionele Zigeuners. Na de tragische dood van hun vader zetten ze de familiezaak verder: een handel in tranen.

- **Sarah:** De zwijger van het gezin. Gaat sinds de dood van vader Sonderlich, die ze slechts kort gekend heeft, met gesloten ogen door het leven. Spreekt slechts heel af en toe een woordje 'jiddish' (een Joodse taal) maar zingt wondere klezmerliederen en begeleidt zichzelf daarbij op verschillende instrumenten.

- **Meshulem:** De oudste van het gezin, heeft vader nog goed gekend en vertelt er vaak over. Wil het werk van vader voortzetten. Heeft sinds de dood van vader Sonderlich nooit meer gezongen.

- **Onze Kleine:** De jongste van de bende. Was nog maar heel jong toen vader Sonderlich stierf en kent de verhalen over hem enkel 'van horen zeggen door Meshulem'.

- **Aron Jeremiah Sonderlich (de vader):** Pop, wordt gebruikt als over de (overleden) vader gesproken wordt.

DE POP

In de voorstelling wordt gebruik gemaakt van een bektop.

Een **bekpop** (of mondpop, klapbekpop) is een theaterpop die van onderuit of van achteruit wordt bewogen. Hierbij bewegen de vingers van de poppenspeler rechtstreeks de mond van de pop.

Bekpoppen zijn waarschijnlijk het soort van poppen die het meest bekend zijn bij het grote publiek, vermits deze zeer vaak voorkomen op televisie. Zo zijn bijvoorbeeld de poppen uit The Muppet Show bijna allemaal bektoppen (Kermit de kikker, Miss Piggy ...), en ook in Sesamstraat wordt veelvuldig gebruik gemaakt van bektoppen (Tommy, Inny Minny, Grover, Elmo ...). Bert en Ernie zijn misschien wel de meest bekende theaterpoppen wereldwijd, en in België is ook Samson een zeer beroemde bektop.

Bij bektoppen wordt de volledige hand van de speler gebruikt om de mond van de pop te bewegen. Om de armen van de pop te kunnen bewegen heeft de poppenspeler dan zijn tweede hand nodig, of er is een tweede poppenspeler nodig.

DE MUZIEK

Over al ter wereld staan de zigeuners bekend om hun muziek. De zigeunermuzikanten zijn geïnspireerd door de volksmuziek van de landen waar ze wonen, maar maken daar wel hun eigen stijl van. In onze voorstelling hoor je muziek uit de balkanlanden en ook klezmermuziek (oude Joodse muziek).

NAVERWERKING:

Enkele vraagjes die kunnen helpen bij het nabespreken van het verhaal:

1. De familie Sonderlich zijn Zigeuners en die zijn niet overal welkom. Hoe merkte je dit bij het begin van de voorstelling?
  2. Ze hebben een fabriekje in tranen. Kan je een aantal soorten tranen opnoemen die ze verkopen? Welke emoties, gevoelens horen bij deze tranen?
  3. Hoe is de onderlinge verhouding tussen de zussen en hun broer? Hoe zie je dat?
  4. Vader Sonderlich speelt een heel belangrijke rol in het verhaal. Wat kan je over hem vertellen?
  5. Waarom loopt Meshulem met een grote trechter naar buiten?
  6. 'Muziek', zei ons vader altijd, 'muziek dat zit hier. Water of brood, een warme stoof ... dat hebt ge alleen maar nodig voor de buitenkant. Maar muziek ... dat is voor hier, vanbinnen. Dat is een zakdoek voor uw tranen hier, een warme jas voor de kou vanbinnen.'
- Ben jij al eens 'geholpen' door muziek? Wanneer en hoe?

